

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 85/09-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. marca 2009 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. R. C., N., zastúpenej advokátom JUDr. M. C., N., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6 Co 35/2007 z 27. apríla 2007 a základného práva na prerokovanie jej veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 133/1993 a postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 35/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. R. C. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. augusta 2007 doručená sťažnosť MUDr. R. C. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 35/2007 z 27. apríla 2007 (ďalej aj „namietané uznesenie“) a základného práva na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 133/1993 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 35/2007.

Sťažovateľka prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu uviedla, že *„je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností (pozemku a stavby) zapísanej na LV č. 1649 vedenom Správou katastra... kat. územie..., pričom veľkosť jej podielu je 1/6.*

Svojím návrhom podaným dňa 15. 7. 1993 na Okresný súd v Nitre (sp. zn. 18 C 133/93) sa domáhala vydania bezdôvodného obohatenia od ostatných spoluvlastníkov, keďže títo poberali nájomné resp. bývali v uvedenej nehnuteľnosti a sťažovateľka nemala žiaden podiel na ziskoch takto plynúcich. Okrem iného nemala prístup do uvedenej nehnuteľnosti a bol jej úplne obmedzený výkon spoluvlastníckych práv a povinností zo strany ostatných spoluvlastníkov.“

V sťažnosti sa ďalej poukazuje na to, že okresný súd po dobu dlhšiu ako dvanásť rokov meritórne v jej právnej veci nerozhodol, a preto sťažovateľka podala návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva príkazaním veci. Zároveň vzala späť svoj návrh na vydanie bezdôvodného obohatenia z 15. júla 1993, o čom rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. 18 C 133/1993 z 5. júna 2006 a konanie v tejto veci zastavil. Súčasne rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Proti výroku uvedeného uznesenia, ktorým okresný súd nepriznal žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania, podali v zákonnej lehote odvolania odporcovia v 1., 3. až v 5. rade. V súvislosti s tým sťažovateľka upriamuje pozornosť na to, že tieto odvolania jej boli zaslané na vyjadrenie až 19. marca 2007, teda takmer rok po vydaní predmetného uznesenia.

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že *„Krajský súd v Nitre dňa 27. 04. 2007 svojím rozhodnutím (č. k. 6 Co 35/2007-310) doručeným dňa 30. 07. 2007 zmenil uznesenie Okresného súdu v Nitre zo dňa 05. 06. 2006 v časti trov konania a odporcom v 1., 3. až*

5. rade priznal trovy v celkovej výške (spolu s trovami odvolacieho konania) 209.977,50 Sk. Ako dôvod tohto rozhodnutia uviedol, že konanie sa zastavilo vinou navrhovateľky (§ 146 ods. 2 prvá veta OSP).“.

Sťažovateľka v súvislosti s namietaným porušením čl. 46 ods. 1 ústavy poukazuje na to, že ju krajský súd zaviazal zaplatiť trovy konania v celkovej sume 209 977,50 Sk napriek tomu, že k zastaveniu konania viedli prekážky na strane súdu, ktorý nedokázal vec rozhodnúť, a jednak aj prieťahy, ktoré možno pripísať na vrub ostatným účastníkom konania. Vychádzajúc zo znenia § 146 ods. 2 a § 150 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) vyslovuje sťažovateľka názor, že *„Krajský súd v Nitre nezobral do úvahy dĺžku konania ani prieťahy spôsobené konaním okresného a aj krajského súdu (od podania odvolania po doručenie rozhodnutia ubehol rok, pritom nebolo treba nariadovať pojednávanie). Okrem toho sa nevysporiada! s ustanovením § 146 ods. 2 OSP druhá veta, keď nebral do úvahy prieťahy spôsobené odporcami.*

Ďalej nebral do úvahy § 150 OSP tak, ako to vo svojom vyjadrení k odvolaniu odporcov žiadala navrhovateľka, a nevysporiadal sa okolnosťami, ktoré viedli k uplatneniu práva a aj k zastaveniu konania.

Sme toho názoru, týmto rozhodnutím Krajského súdu v Nitre vznikla sťažovateľke neprimeraná škoda vo výške 209.977,50 Sk. Táto škoda zahŕňa len trovy konania a nie celkovú škodu, ktorá vznikla prieťahmi v konaní.“.

Podľa sťažovateľky z princípov, ktoré vyplývajú z § 142 až § 151 OSP, možno vyvodiť, že všeobecný súd rozhoduje o náhrade trov konania podľa vopred ustanovených zásad a podľa úkonov, ktoré boli v konaní vykonané účastníkmi a ich právnymi zástupcami. Odvolávajúc sa na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej možno rozhodnutiami všeobecných súdov o trovách konania zasiahnuť do základných práv a slobôd (napr. IV. ÚS 45/06), sťažovateľka tvrdí, že *„krajský súd rozhodol nesprávne v zmysle § 146 ods. 2 prvej vety OSP, pričom nesprávne určil zodpovednosť za zastavenie konania. Okrem toho bolo povinnosťou krajského súdu ako odvolacieho súdu, aby dal jednoznačnú odpoveď na tvrdenia sťažovateľky vo svojom podaní (vyjadrenie k odvolaniu). Odpoveď, prečo nie sú*

dané dôvody osobitného zreteľa v zmysle § 150 OSP, predmetné odôvodnenie uznesenia Krajského súdu v Nitre neobsahuje.“

Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažovateľka predovšetkým zdôraznila, že doba od podania jej návrhu do zastavenia konania predstavuje v okolnostiach daného prípadu dvanásť rokov. Ďalej opätovne tvrdí, že dôvodom späťvzatia návrhu na vydanie bezdôvodného obohatenia z jej strany boli prietahy v konaní, v dôsledku čoho nevidela možnosť nápravy svojich porušených práv. Následne podala novú žalobu, ktorou sa domáha zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam. Aj napriek späťvzatiu žaloby je sťažovateľka toho názoru, že v označených konaniach bolo porušené jej právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Zároveň sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 400 000 Sk (100 000 Sk od krajského súdu a 300 000 Sk od okresného súdu) dôvodiac, že *„nemožno v súčasnej dobe dosiahnuť nápravu konštatovaním, že bolo porušené sťažovateľkine právo alebo príkazom súdu, aby vo veci konal bez prietahov“*.

S poukazom na tieto dôvody sťažovateľka navrhuje, aby bola jej sťažnosť prijatá na ďalšie konanie a vo veci samej bolo rozhodnuté v súlade s návrhom na rozhodnutie (petitom) sťažnosti tohto znenia:

„1. Sťažovateľkine právo podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky bolo uznesením Krajského súdu v Nitre zo dňa 27. 04. 2007 č. k. 6 Co 35/2007-310 porušené.

2. Ústavný súd zrušuje uznesenie Krajského súdu v Nitre zo dňa 27. 04. 2007 č. k. 6 Co 35/2007-310 a prikazuje mu vo veci ďalej konať.

3. Sťažovateľkine právo podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky bolo postupom Krajského súdu v Nitre v konaní č. 6 Co 35/2007 a postupom Okresného súdu v Nitre v konaní č. k. 8 C 133/93 porušené.

4. Ústavný súd priznáva sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie vo výške 300.000,- Sk, ktoré je povinný uhradiť Okresný súd v Nitre do dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia.

5. Ústavný súd priznáva sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100.000,- Sk, ktoré je povinný uhradiť Krajský súd v Nitre do dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia.“

Ďalej sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie povolil odloženie vykonateľnosti uznesenia krajského súdu sp. zn. 6 Co 35/2007 z 27. apríla 2007 až do rozhodnutia vo veci samej.

Ústavný súd si pred predbežným prerokovaním sťažnosti vyžiadal stanovisko okresného súdu aj krajského súdu, ktoré mu boli doručené 26. marca 2008 a 1. apríla 2008.

Okresný súd vo svojom vyjadrení poukázal najmä na to, že konanie, ktoré bolo ním vedené pod sp. zn. 18 C 133/1993, *„je v merite veci právoplatne skončené dňom 19. 2. 2007. Rozhodnutie súdu o náhrade trov konania nadobudlo právoplatnosť dňa 6. 8. 2007.“*. Pretože sťažovateľka vo vzťahu k okresnému súdu namieta iba porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, okresný súd sa odvoláva na stabilnú judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej ochrana základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva ešte mohlo trvať. Preto v danom prípade podľa okresného súdu nemá už sťažnosť v časti smerujúcej voči nemu opodstatnenie. Okresný súd sa taktiež zmienil o tom, že napriek celkovej dĺžke konania neeviduje sťažnosť sťažovateľky na prietahy *„podanú podľa zákona č. 80/1992 Zb., resp. podľa zák. č. 757/2004 Z. z.“*. Vzhľadom na to navrhuje sťažnosť v rámci predbežného prerokovania v časti smerujúcej proti nemu odmietnuť.

Aj krajský súd vo svojom vyjadrení navrhol, aby ústavný súd sťažnosť odmietol. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, krajský súd iba uviedol, že sa stotožňuje s rozhodnutím sp. zn. 6 Co 35/2007 z 27. apríla 2007, v ktorom podľa neho *„podrobne rozviedol skutkové a právne dôvody svojho zmeňujúceho rozhodnutia. Vyporiadal sa so všetkými relevantnými námietkami účastníkov konania.“*

V súvislosti s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy krajský súd odmietol tvrdenie sťažovateľky o prietahoch v odvolacom konaní poukazujúc na to, že *„vec napadla na odvolací súd*

9. 2. 2007 a odvolací súd vo veci rozhodol 27. 4. 2007“.

Sťažovateľka v reakcii z 10. apríla 2008 k argumentácii okresného súdu zotrvala na stanovisku, že v konaní pred ním došlo evidentne k priet'ahom. Tvrdenia okresného súdu o nedostatkoch návrhu nie sú podľa nej relevantnými skutočnosťami zakladajúcimi dôvod trvania konania v dĺžke 13 rokov. Ak návrh nebol kompletný, mal ju okresný súd vyzvať na jeho doplnenie, alebo mal konanie zastaviť. Ak sa odporcovia nedostavovali bez ospravedlnenia na pojednávania, okresný súd mohol pojednávať v ich neprítomnosti. Pri takom postupe okresného súdu, keď odročoval pojednávania v ročných intervaloch, sťažovateľka nevidela perspektívu, že by konanie mohlo byť v dohľadnej dobe skončené. Sťažovateľka pripustila, že žiadala o odročovanie pojednávanií za účelom mimosúdneho vyrovnania, avšak prvotná iniciatíva v týchto prípadoch vzišla vždy zo strany odporcov. Sťažovateľka napriek judikatúre ústavného súdu, na ktorú sa odvoláva okresný súd, zastáva názor, že ústavnému súdu nič nebráni, aby jej sťažnosti vyhovel. V spojitosti s tým spomína aj prípady z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, v ktorých boli sťažnosti prijaté aj napriek tomu, že konania už boli skončené.

K argumentácii krajského súdu sťažovateľka uviedla, že *„Krajský súd v Nitre vo svojom vyjadrení neuvádza nič, čo by nejakým spôsobom vyvracalo tvrdenia sťažovateľky o tom, že súd nepostupoval v zmysle zákona (OSP)... Krajský súd vo svojom uznesení nezohľadnil dĺžku konania ani okolnosti, ktoré viedli k jeho zastaveniu. Ako súdny orgán právneho štátu sa mal v prvom rade riadiť platnými medzinárodnými zmluvami a Ústavou SR, ktorá zaručuje právo na spravodlivé konania a teda mal z úradnej povinnosti skúmať, či konania bolo ako celok spravodlivé. Napriek tomu, že sťažovateľka upozornila na okolnosti, ktoré by umožňovali uplatnenie § 150 OSP, súd sa týmto vo svojom odôvodnení vôbec nevysporiadal. Skutočnosť, že konanie trvalo od roku 1994 a sťažovateľka nevidela nádej na jeho skončenie ani v novom tisícročí, stiahla svoj návrh a nahradila ho iným, v tej chvíli považovaný za najlepší, mal súd zohľadniť. Pritom treba zdôrazniť fakt, že stiahnutím návrhu sa neukončil stav právnej neistoty sťažovateľky, ale trval i keď už pod inou spisovou značkou, ale- stále na tom istom súde.“*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal sťažnosť z hľadiska existencie dôvodov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 133/1993 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 35/2007

Medzi tie skutočnosti, ktoré ústavný súd skúma podľa svojej štandardnej judikatúry pri predbežnom prerokovaní s'ťažnosti, ktorou je namietané porušenie ústavou zaručené právo na verejné prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, patrí aj skutočnosť, či vec nebola právoplatne skončená skôr, ako sa s'ťažovateľ domáhal ochrany svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

Pri predbežnom prerokovaní s'ťažnosti s'ťažovateľky v časti, ktorej namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, vychádzal ústavný súd zo svojej doterajšej stabilizovanej judikatúry, podľa ktorej podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie právnej neistoty (III. ÚS 61/98). Zároveň z tejto judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd poskytuje len vtedy, ak bola s'ťažnosť ústavnému súdu podaná v čase, keď k namietanému porušovaniu práva ešte môže dochádzať a nečinnosť orgánu verejnej moci v tom čase ešte môže trvať (napr. mutatis mutandis II. ÚS 387/06, IV. ÚS 46/07).

Zo s'ťažnosti a z obsahu spisu vyplýva, že napadnuté konania pred okresným súdom a krajským súdom boli v merite veci právoplatne skončené 19. februára 2007 a v časti týkajúcej sa náhrady trov konania 6. augusta 2007. Z uvedeného je zrejmé, že v čase doručenia s'ťažnosti ústavnému súdu (13. augusta 2007) už okresný súd ani krajský súd vo veci s'ťažovateľky nekonali, a preto nemohli žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvňovať priebeh namietaného konania ani spôsobovať priet'ahy v ňom (m. m. IV. ÚS 219/03, II. ÚS 24/06, IV. ÚS 46/07). Účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov bol už ku dňu doručenia s'ťažnosti ústavnému súdu v okolnostiach daného prípadu zavŕšený.

Navyše, vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu treba uviesť, že dĺžka odvolacieho konania v trvaní 4 mesiacov (od 9. februára 2007, keď mu vec bola postúpená prvostupňovým súdom, do 27. apríla 2007, keď rozhodol o odvolaní, resp. do 7. júna 2007, keď bol spis vrátený okresnému súdu) vylučuje, aby konanie vedené krajským súdom pod sp. zn. 6 Co 35/2007 bolo možné pokladať za konanie so zbytočnými priet'ahmi.

Vzhľadom na celkovú dĺžku konania vedeného krajským súdom nepovažoval ústavný súd jeho postup za taký, ktorý by mohol byť východiskom na vyvodenie záveru o príčinnej súvislosti s možným porušením základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Sťažnosť sťažovateľky bolo preto v tejto časti potrebné odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Co 35/2007 z 27. apríla 2007

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Účelom čl. 46 ods. 1 ústavy je zaručiť prístup k súdu a rovnaké právne postavenie v konaní pred súdom každému, kto žiada o ochranu tých svojich záujmov chránených právnym poriadkom, ktoré štát zveril do právomoci orgánov súdnej moci (II. ÚS 26/96). Článkom 46 ústavy sa zaručuje predovšetkým prístup k súdu, pretože len v takom prípade sa vytvárajú podmienky na domáhanie sa práva na súdnu ochranu oprávnenou osobou. Súdne konanie musí mať zákonom určenú kvalitu. To okrem iného znamená, že súd musí byť nestranný a nezávislý (m. m. II. ÚS 71/97, III. ÚS 154/04).

K časti sťažnosti namietajúcej porušenie označeného základného práva napadnutým uznesením krajského súdu ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou alebo medzinárodným dohovorom, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia.

Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej.

Ak ústavný súd nezistil relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (III. ÚS 263/03, III. ÚS 300/06).

Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. septembra 1997).

Rozhodovanie o náhrade trov je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05).

Ústavný súd už skôr vyslovil, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov. V tom sú vyjadrené atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia

všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie tvrdenej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou voči všeobecným súdom. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. IV. ÚS 170/08).

Krajský súd svoje uznesenie sp. zn. 6 Co 35/2007 z 27. apríla 2007, ktorým zmenil uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti týkajúcej sa náhrady trov konania tak, že sťažovateľku zaviazal zaplatiť odporcom v 1., 3. až 5. rade trovy konania v celkovej sume 209 977,50 Sk, odôvodnil najskôr poukazom na § 146 ods. 2 OSP prvú vetu, podľa ktorej ak niektorý z účastníkov zavinil, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Ďalej v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol:

„O trovách zastaveného konania môže súd rozhodnúť podľa ustanovenia § 146 ods. 1 písm. c/ alebo podľa ustanovenia § 146 ods. 2 OSP. Ak došlo k zastaveniu konania nemá v zásade žiadny z účastníkov právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku. Výnimočne je možné podľa § 146 ods. 2 OSP uložiť niektorému z účastníkov uhradiť druhému z účastníkov náklady zastaveného konania, a to podľa prvej vety tohto ustanovenia tomu z účastníkov, ktorý zavinil, že konanie muselo byť zastavené, a podľa druhej vety tohto ustanovenia odporca v prípade, že pre jeho správanie bol vzatý späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne. Ustanovenie § 146 ods. 2 vyžaduje zodpovednosť za zavinenie účastníka, ktorého procesný úkon mal za následok zastavenie konania. Otázka zavinenia podľa prvej vety uvedeného ustanovenia sa však hodnotí iba podľa procesného výsledku. Nerozhoduje, aký by bol výsledok konania, keby nedošlo k späťvzatiu návrhu, ale to, že odporca splní to, čoho sa navrhovateľ domáhala a len preto navrhovateľ vezme návrh späť alebo to, že navrhovateľ vzal návrh späť bez toho, aby odporca splnil to, čoho sa petitom domáhal. Preto súd prvého stupňa nesprávne rozhodol o náhrade trov konania podľa § 146 ods. 1 písm. c) OSP, ak rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemal právo na náhradu trov konania. Odvolací súd mal za to, že navrhovateľka zapríčinila zastavenie konania tým, že

zobrala svoj návrh späť bez toho, aby jej odporcovia v 1. až 5. rade splnili to, čoho sa domáhala.“

Podľa názoru ústavného súdu rozhodol krajský súd potom, ako okresný súd zastavil celé konanie na základe oznámenia sťažovateľky, že berie návrh na začatie konania v celom rozsahu späť, o odvolaní odporcov v 1., 3. až 5. rade, ktorým zmenil uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti týkajúcej sa náhrady trov konania v súlade s procesnými možnosťami ustanovenými Občianskym súdnym poriadkom (čl. 2 ods. 2 ústavy). Krajský súd nepoužil iné než dovoľené náhradové ustanovenia (§ 224 ods. 1 OSP v spojení s § 146 ods. 2 prvou vetou OSP) a ich aplikáciu odôvodnil v rozsahu, ktorý vylučuje, že výrok o náhrade trov konania bol vynesенý v zrejmom omyle alebo v rozpore so zákonnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (III. ÚS 209/04, IV. ÚS 115/03). Európsky súd pre ľudské práva v rámci svojej judikatúry vyslovil, že právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. mája 1997, Recueil III/1997).

Pri posudzovaní trov konania v spojení s ustanovením § 146 ods. 2 prvou vetou OSP je všeobecný súd povinný skúmať, či niektorý z účastníkov konania zavinil, že konanie sa muselo zastaviť. K zastaveniu konania môže dôjsť v dôsledku procesného zavinenia niektorého z účastníkov. Zákon ustanovuje len jeden druh prípadov zastavenia konania pre späťvzatie žaloby, ku ktorému došlo pre správanie odporcu, pričom žaloba bola podaná dôvodne, čo zakladá právo žalobcu na náhradu trov zastaveného konania. O takýto prípad však v okolnostiach danej veci nešlo.

Sťažovateľka vzala v tejto veci svoj návrh na začatie konania späť bez toho, aby išlo o prípad podľa § 146 ods. 2 druhej vety OSP, a vzhľadom na to za takejto situácie podľa stabilnej judikatúry všeobecných súdov z procesného hľadiska zásadne platí, že zavinila zastavenie konania, a preto je povinná nahradiť odporcom trovy konania (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 1992 sp. zn. 2 Obo 183/92 publikované pod č. R 49/1993). Takto koncipované odôvodnenie napadnutého uznesenia dáva zároveň odpoveď na to, prečo neboli v danom prípade splnené podmienky na aplikáciu ustanovenia § 150 OSP.

Ústavný súd preto rozhodnutie krajského súdu priznať náhradu trov konania úspešným odporcom považuje za ústavne akceptovateľné, ktoré nie je v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy náhrady trov konania, a spôsob, akým krajský súd rozhodol o trovách konania, nemožno považovať ani za arbitrárny alebo zjavne neodôvodnený a ako taký odporujúci základnému právu zaručenému v čl. 46 ods. 1 ústavy.

Obsahom základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Ústavný súd vo svojej judikatúre tiež konštatoval, že postup súdu vychádzajúci z aplikácie konkrétnej zákonnej procesnoprávnej úpravy nemožno hodnotiť ako nezákonný (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97).

Pretože ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohli viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľky, a rovnako nezistil ani príčinnú súvislosť medzi uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Co 35/2007 z 27. apríla 2007 a namietaným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, sťažnosť aj v tejto časti odmietol po jej predbežnom prerokovaní pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Po odmietnutí sťažnosti nebolo už potrebné rozhodovať o takých nárokoch na ochranu ústavnosti, uplatnenie a použitie ktorých predpokladá aspoň čiastočnú úspešnosť

sťažnosti. Ústavný súd preto nerozhodoval o zrušení namietaného uznesenia ani o návrhu na vydanie dočasného opatrenia, ktoré sťažovateľka požadovala (čl. 127 ods. 2 ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. marca 2009